

Handläggare
Thomas Sjöström
08-508 261 01

Till
Trafiknämnden
2019-06-13

Styra flöden för att undvika trängsel för turistbussar. Svar på uppdrag från kommunfullmäktige

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner redovisningen av budgetuppdraget.

Fredrik Alfredsson
T.f. förvaltningschef

Ulrika Falk
T.f. avdelningschef

Karin Hebel
Enhetschef

Sammanfattning

I budget för 2018 fick Stockholm Business Region AB i uppdrag att tillsammans med AB Stokab, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkerings AB, trafiknämnden och stadsbyggnadsnämnden, starta ett projekt för att med ny teknologi styra flöden för att undvika trängsel för turistbussar som uppstår när kryssningsfartyg besöker Stockholm. I projektet har bland annat en kartläggning med platsbesök på Stockholms vanligaste sevärdheter genomförts. Syftet med kartläggningen var att undersöka parkeringsmöjligheterna för beställningstrafik, hitta eventuella flaskhalsar på in/utfarter och om det är möjligt för besökare att gå iland med småbåtar för att avlasta vägtrafiken. Projektgruppen har diskuterat möjliga lösningar. Lösningarna är en kombination av att nyttja ny teknisk lösning, skapa dialog med trafikpolisen och med ägare av sevärdheter samt genomföra fysiska anpassningar där så är lämpligt.

Bakgrund

I Stockholms stads budget för 2018 gavs följande uppdrag:
”Stockholm Business Region AB ska tillsammans med AB Stokab, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkerings AB, trafiknämnden och stadsbyggnadsnämnden, starta ett projekt för att med ny teknologi styra flöden för att undvika trängsel för turistbussar.”

Av praktiska orsaker har trafikkontoret koordinerat projektledarskapet, i nära samarbete med övriga parter. Den 20 november 2018 genomfördes en workshop på Visit Stockholm, där även Trafikförvaltningen och Stockholms läns bussbranschförening deltog för att bidra till genomförandet av budgetuppdraget.

En kartläggning med platsbesök på Stockholms vanligaste sevärdheter har genomförts. Syftet med kartläggningen var att undersöka parkeringsmöjligheterna för beställningstrafik, hitta eventuella flaskhalsar på in/utfarter och om det är möjligt för besökare att gå iland med småbåtar för att avlasta vägtrafiken.

Inom uppdraget har ytterligare aktörer bidragit, t.ex. Stockholms läns Bussbranschförening och Trafikförvaltningen. Även erfarenheter från pågående projekt, som stadsledningskontorets verksamhetsprojekt ”smart trafikstyrning” och trafikkontorets budgetuppdrag om att transportera turister sjövägen mellan stadens olika sevärdheter, har tagits med i uppdraget. Trafikkontoret har också genomfört ett test där beställningstrafik tillåts använda kollektivtrafikkörfält, se bilaga 1.

Trafikförvaltningen och Stockholms läns Bussbranschförening har tagit del av och är positiva till de åtgärdsförslag som presenteras i ärendet.

Ärendets beredning

Ärendet har betetts av trafikkontoret i samråd med Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkerings AB, Stokab, Stockholm Business Region AB och stadsbyggnadskontoret.

Trafikkontorets synpunkter

Besöksnäringen är viktig för Stockholms stad, bl.a. genom att bidra ekonomiskt och skapa arbetstillfällen. Om staden inte ska få en ökad belastning på gatunätet med turistbussar i samma takt som antalet kryssningsbesökare antas öka, behöver staden genomföra åtgärder.

År 2018 slogs passagerarrekor med 623 000 kryssningsbesökare och 240 000 besättningspersonal. 95 procent av kryssningsbesökarna och 35 procent av besättningen gick iland och besökte Stockholm. En turist spenderar mellan 760 och 2 700 kr per person och en besättningspersonal ca 500 kr. Projektgruppen bedömer att dessa siffror går att förbättra och samtidigt skapa ett mervärde i upplevelse för den besökande genom att tänka i nya banor beträffande logistiken

År 2019 förväntas ca 650 000 kryssningsbesökare. Fartygen som byggs blir större och har därmed kapacitet för fler passagerare som i sin tur skapar behov av fler busstransporter. De största kryssningsfartygen har kapacitet för ca 4 500 passagerare och kan behöva upp till 70 bussar för att transportera sina passagerare till olika sevärdheter. Bussbranschen i Stockholm består uppskattningsvis av 15 procent beställningstrafik. Högsäsong för besöksnäringen är maj-september då i genomsnitt 250 beställningsbussar per dag trafikerar Stockholms gator varav ca 50 procent består av utlandsregistrerade bussar.

Några av de mest besökta turistmålen i Stockholm är Kungliga Djurgården, Slottet, Stadshuset, Fjällgatan, Monteliusvägen, Drottningholm, Nordic C hotell, Globen och nyöppnade Nationalmuseum. Många av dessa platser är placerade precis vid vattenlinjen.

Givet denna bakgrund är det intressant att undersöka om det finns tekniska- eller andra lösningar som kan svara mot den aktuella samhällsutmaningen.

Projektgruppens förslag till lösningar

Projektgruppens rekommendation för fortsatt arbete är en kombination av att nyttja ny teknisk lösning, skapa dialog med trafikpolisen och med ägare av sevärdheter samt genomföra fysiska anpassningar där så är lämpligt. Det är även lämpligt med en överflyttning av besökare till småbåtar mellan stadens sevärdheter. Detta har utretts parallellt och redovisas i ärendet Förutsättningar att transportera turister sjövägen mellan stadens sevärdheter. Svar på uppdrag från kommunfullmäktige (dnr T2019-01297) och redovisas inte närmare i detta tjänsteutlåtande.

Nedan beskrivs projektgruppens förslag till lösningar, och en bedömning av ekonomiska konsekvenser.

Samverkansgrupp

En samverkansgrupp bör tillsättas som leds av Stockholms stad. Gruppen ska bestå av representanter för både beställningstrafiken, turistbranschen och Stockholms stad. I samverkansgruppen diskuteras behov, förslag förankras som skapar samsyn och gemensamma beslutsunderlag för prioriterade åtgärder tas fram. Detta bedöms rymmas inom ordinarie verksamhet.

Dialog med ägare av turistmål och trafikpolisen

En dialog med ägare till attraktiva turistmål bör starta. Till exempel har Vasamuseet ytor som bör diskuteras för att i samförstånd komma fram till bättre lösningar. Det är även angeläget att involvera trafikpolisen för att kontrollera att beställningstrafikens fordon och förare bedriver en verksamhet i enlighet med gällande regelverk, t ex beträffande miljözon, kör- och vilotider. Detta bedöms rymmas inom ordinarie verksamhet.

Översyn av vilka gator som är lämpliga för busstrafik

Trafikkontoret föreslås göra en översyn av vilka gator och fysiska anpassningar som underlättar framkomligheten för beställningstrafiken till/från samt vid populära turistmål. Vägskyltning och vägutformningen kan förbättras, flaskhalsar (främst vid Vasamuseet och Vasabron) bör åtgärdas och bärighetsrestriktioner ses över. Vilka av dessa åtgärder som rymms inom ordinarie verksamhet och budget är inte helt klarlagt.

Trafikvärdar vid turistmål

Vid vissa populära turistmål på stadens mark har kontoret vid behov placerat ut stationära parkeringsvakter som visar tillrätta och säkerställer att gällande parkeringsregler följs. Projektgruppen föreslår att liknande ”trafikvärdar” placeras på populära turistmål på privat mark, av ägare till turistmålen under högsäsong för att hjälpa beställningstrafiken till sina parkeringar. Det skapar nya arbetstillfällen och ger en ökad service men är främst en möjlighet att optimera parkeringsmöjligheterna. Kostnadsmässigt skulle detta inte belastar trafikkontoret, då förslaget rör turistmål på privat mark och inte innefattar kommunal parkeringsövervakning.

Ny teknisk lösning som identifierar felparkerade fordon.

Felparkerade fordon, främst taxi, i kollektivtrafikkörfält och lastplatser är ett återkommande problem inom Stockholms stad. Därför är det intressant att använda en teknisk lösning som automatiskt identifierar felparkerade fordon som hindrar bussars framkomlighet, t.ex. kameror på bussar eller s.k. scan cars. Kontoret har för avsikt att återigen kontakta Näringsdepartementet rörande

frågan om kamera på bussar i linjetrafik, som identifierar fordon som hindrar i kollektivkörfält i syfte att skicka en parkeringsanmärkning till bilägaren. Kontoret avser att återkomma med ett tjänsteutlåtande om någon av dessa förslag framöver blir möjliga att genomföra.

Kostnadsmässigt kan vissa resurser behöva tillsättas för denna del av projektet, detta är dock oklart i dagsläget. Eventuellt kan viss del av kostnaden bäras av EU-medel inom EIT-projektet KIC, ett projekt som främjar rörlighet, alternativt att fler av de förvaltningar som är involverade i budgetuppdraget delar på kostnaderna. Mindre försök med s.k. scan cars för identifiering av parkerade fordon pågår redan inom EU-projektet Eccentric.

Effektiv logistik som framtida målbild

Transport till turistmål bör ske i ett ”hela resan”-perspektiv. Bussar kan lämna av turister vid lämpliga mål och för vidare transport kan sjövägen användas. Genom att kombinera och utnyttja olika transportslags styrkor uppnås en effektiv logistikkedja.

I budget för 2019 har Stockholm Business region fått i uppdrag att tillsammans med Stockholms Hamnar, trafiknämnden och exploateringsnämnden utarbeta förslag till hållbar utveckling för en växande besöksnäring. Detta arbete har påbörjats av Stockholm Business region och har flera beröringspunkter med det arbete som gjorts inom projektgruppen, vars erfarenheter tas med i det fortsatta arbetet.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden godkänner redovisningen av budgetuppdraget.

Slut

Bilaga

1. Beställningstrafik i kollektivtrafikkörfält - testprojekt